

ДОНЧО ЦОНЧЕВ
МАРА ПАЙРЪН

chitanka.info

Казано е: всяко село има своя луд. Когато няма — създава си го. Понякога лудият на селото си е нормално луд. Друг път той е просто с по-артистична душа от останалите. В трети случай направо се явява доброволец, който изпълнява необходимата роля.

В китното Мало Нагорно нямаха луд, никой не се отличаваше с особена артистичност, нито пък се явяваше доброволец.

Хората нямаше с кого да се забавляват. Телевизията не им стигаше. Нито лакардиите, които работниците донасяха от града. Селяните искаха жива, своя си фигура, която да ги размива, учудва и — съвсем не на последно място — чрез странните си деяния да им доказва колко самите са умни.

И ето как в китното Мало Нагорно необходимата роля се падна на дребничката Мария Петрова Атанасова — почти само за това, защото си връзваше шалчето накриво, носеше обувки с много високи токове и още от малка я избиваше на поезия.

Момичето нямаше сериозна защита, тъй като родителите му се бяха разоставили и пръснали далеч по големите градове. То живееше тука при своята баба. Беше опитало шанса си в града — започва някакви курсове, после работа в завода, но отново се връщаше при баба си. С още по-високи токове. Шалчето — още по-накриво.

„Мара“ — казваха кратко селяните, когато искаха да изразят някакво неодобрение. Това я озлобяваше. Тя се теглеше от тях с каквото може. Четеше романи, носеше се екстравагантно и учеше чужди езици. Всичко това пък караше селяните още по-убедено да я виждат „бяла врана“ и тъй вървяха нещата — като процес, който се охранява от само себе си.

Но голямата сензация дойде изведнъж и обиколи селото за броени минути: Мара заминава за Швеция!

Едни се изсмяха високо. Други се смръщиха мълчаливи. Но когато баба ѝ на другия ден потвърди факта спокойно и чистосърдечно, всички обещани се спогледаха.

— Че как тъй? — първа се окопоти съседката отдясно.

— Че тъй — рече бабата, като поглади плетивото с ръка.

— Че откъде пари у Мара за екскурзия? — почти се скара съседката отляво.

— Че от мен — сладко се усмихна бабата. — Аз като съм на осемдесет и не съм отишла до Варна, морето да видя, какво?

Нищо не казаха сега съседките, те в момента се сетиха, че човек като Марината баба не може да няма някоя парица настрана.

— Кой знае колко е скъпо — въздъхна след малко една от жените на другата пейка. — Къде е Швеция...

— Скъпо-евтино, Марийка е вече там! — отсече бабата. — За два часа и кусур се стига със самолета.

От този ден, каквито и събития да спохождаха китното Мало Нагорно, то ги отминаваше леко и разсеяно. Мисълта на всички бе в Мара, в самолетите, които прелитат тоя свят като едно нищо, и в далечните скандинавски земи. Брояха дните, които оставаха до края на екскурзията, трупаха се на двете пейки около бабата, местата не стигаха и се налагаше да изнасят от къщи столчета. Някой беше прочел в учебника на детето си подробности за държавата Швеция и с охота сега ги разказваше. Друг бе видял по телевизията самия град Стокхолм, сниман с кинокамера от самолет, и разпалено го описваше. Вече всички до един знаеха, че Швеция и Швейцария съвсем не е едно и също — може дори да се каже, че покрай Мара в Мало Нагорно бе проведена истинска седмица на приказната северна страна.

Но времето си минава и с него приключват всички истории — така дойде денят, когато Мара отново се появи в селото. Едно такси спря пред бабината къщичка, шофьорът подаде на Мара куфар и голяма червена чанта, тя му плати и го освободи. Съседките видяха всичко с очите си и веднага прецениха, че куфарът и голямата чанта съвсем не са празни. Дребното Марче едва ги мъкнеше по пътеката между лехите на бабината градинка.

Много приказки се изприказваха в селото за покупките, които известната мома бе направила в Швеция. Съседките сами виждаха новите шалчета и поли, с които момичето се докарваше, та охотно разказваха из селото за това. Други — надарени с по-богато въображение — прибавяха тоалети и от себе си, като за тази цел смесваха смътно запомнени отнякъде и част от мечтите си. Какво пък — всичко е възможно, когато човек обикаля страна като Швеция.

Но как е възможно толкоз пара — започнаха да се питат поделовите и по-немечателни глави в селото. И то във валута?

Така слуховете сгодиха прочутата Мара за шведски милионер и от този момент насетне любопитството към нейната персона достигна върха си. От този миг насетне накриво вързаните шалчета вече не

изглеждаха толкова смешни, а обувките с високите токове направо респектираха. Качествата на Мара бяха подложени на по-внимателна преоценка и селското мнозинство започна по друг начин да клати глава, когато станеше дума за нея.

Тъй се докараха работите и тъй щяха да си откарат, ако не беше едното танго.

Събота вечер шепата млади от Мало Нагорно организираха тържество, някой си Пламен Петров, който работеше по високото напрежение и постоянно бръмчеше с един стар москвич, покани Мара на танц. Може би още на третата стъпка високият ток на обувката ѝ се заклеци в една фуга между тротоарните плочи и Мара политна да падне. Онзи беше много едър и як (по време на танца шалчето ѝ се развяваше под мишницата му), той я задържа в ръцете си и даже я вдигна нагоре като дете.

Токчето остана между плочите.

Тангото, разбира се, бе прекратено, Пламен Петров извади токчето от аралъка и каза, че сам щял утре да поправи обувката.

— Баща ми е обуцар — добави той, когато двамата с Мара седнаха на пейката, при наблюдаващите празника старци.

Тя му благодари предварително, прие скъпата цигара, която той предложи, и докато се навеждаше към пламъчето от запалката му, чу:

— Вярно ли е, че си сгодена за милионер?

Мара забави отговора, но както въртеше обувката си в ръка и леко се усмихваше, каза:

— Да, защо?

— Швед?

— Не, американец. Ама живее в Швеция.

— Мм... Стар ли е много?

— Не, защо? Ти на колко си?

— На двайсет и осем.

— Той е на трийсет и две.

Тя се съсредоточи в обувката, прочете надписа вътре и рече изведнъж:

— Пайрън. Така се казва.

— Какъв е неговият бизнес?

— Кожени изделия. Обувки, кожени палта... Ама в големи мащаби. Ето това е от неговата фирма. — Тя му показа обувката и

надписа вътре.

— Пайрън... — прочете бавно Пламен Петров. — Значи Мара Пайрън... Добре звучи.

— Не е лошо — каза момичето. — Знаеш ли, аз мога да танцувам и боса. Какво ще кажеш?

Пламен Петров нищо не каза, само свали и своите обувки, та двамата отново се озоваха прегърнати сред другите двойки.

„Пайрън! Пайрън! — шепнеха с разширени очи тези, които бяха чули разговора между двамата с ушите си. — Мара Пайрън!“

Като невероятна, екзотична, страхотна парола тези две думи обиколиха селото буквално същата нощ.

Защото на другата сутрин нямаше жив човек в китното Мало Нагорно, нито невръстно дете, нито побелял старец, който да не знаеше и да не повтаряше с облепени очи: „Мара Пайрън“!

Паметната тази сутрин, когато Пламен Петров донесе обувката на момичето готова и вежливо целуна ръка на баба й.

След което Мара седна до него в москвича и дълги месеци повече никой не ги видя в селото.

Разбира се, хората не знаеха какво бе прочел в прочутата обувка инженерът — съквартирант на Пламен Петров, докато той, Пламен Петров, умело правеше токчето й. Нито как двамата бяха се кискали като деца.

(Тихо, само между нас, в интерес на чистата истина: инженерът, който наистина знаеше чужди езици, бе прочел в обувката на Мара: „ДСО «Пирин»“. През своя смях той разказа на Пламен Петров как един негов колега си купил от Лондон много скъп хубав шлифер и когато се върнал в България, жена му прочела вътре до джоба: „ДИП «Витоша»“.)

Но това са дребни подробности, от които никой не разширява очи. В тях няма нищо страхотно, невероятно и екзотично — та да станат легенда, която вълнува жадното хорско въображение.

Мара Пайрън! Виж, това е вече легенда.

А както всяко село търси своя луд, така то търси и своята възбуждаща легенда.

И наша милост смята деликатно да му я оставим.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.